

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institudam ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatti létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz. 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Pénzügyi dolgok.

A közelmúlt nehéz megpróbáltatások ideje volt a kontinentális piacoknak. Az orosz дума feloszlátásának hírére az orosz értékek rohamosan hanyatlottak s az egész világ aggodalommal figyelte az orosz értékekben leginkább érdekelte párisi és berlini tőzsdék magatartását. A nálunk is forgalomban levő 5 százalékos új orosz kölcsön 85 százalékról 76 százalékra esett vissza és ez a visszaesés beállott a többi nálunk nem ismert orosz papiroknál is. Ily körülmények közt nem okozott meglepetést, ha a tőzsdék irányzata egyáltalában el hanyhult és a spekuláció, ha már egyszer az eladásokra fanyalodott, tudott, nemcsak az orosz, hanem egyéb nemzetiségű papirjain is. Egyezőval az orosz események alaposan elrontották az európai tőzsdék kedvét s néhány napig mintha egy kontinentális tőzsdékrizis fojtó szagát éreztük volna a levegőben magunk körül. Szerencsére azonban a дума feloszlátásának következményei nem igazolták az aggodalmakat. A forradalom ezáltal nem tört ki, sőt az alkotmányosdít játszó orosz miniszterelnök néhány dumatag miniszterré való előléptetése útján igyekszik az autokraciát ismét népszerűvé tenni.

Vajjon sikerül-e ez a tréfa, ez a tőzsde szempontjából a kérdések egyik legfontosabbika. Mert Oroszország az a tengely

ma, mely körül kontinentális piacok forognak. A haszon utáni vágy s az az örült versengés, mely az európai államok közt Oroszország megrendeléseit kitéjődött, lassan-lassan majdnem az összes államokat erejükön felül engagálta az orosz értékekben. Persze Oroszország mai állapotában a rendelkezésekről szó sem lehet s az előzékeny hitelzót aremélt haszon helyett nem remélt kár veszedelme fenyegeti.

Minden jel arra mutat, hogy Európa Oroszországban sok pénzt fog még veszíteni. Nehéz ez az álláspontot elfoglalni és megvédelmezni azokkal szemben, akiknek érvelése a körül forog, hogy egy nagy európai állam mindig képes lesz adósságaiért helyt állani. Csak hogy addig még nagyon sok kozák vére fogja pirostitani a Néva esendes vizét s a hivatásos spekuláció, amely a mai biztos tuzokra vágyik, nem kér a holnapi bizonytalan veréb husából. Minden baj tetejébe Oroszországot rossz termés reme is fenyegeti, ami szintén csak a forradalom ügyét mozditja elő. Ha azonban a kontinentális piacok az orosz veszedelemmel szembe tudnak szállani s ha azokat nagyobb rázkódások nélkül ki tudják heverni, akkor a fellendülés nem maradhat el. Mert mi most a fellendülésnek korszakát öljük. Az ipar és kereskedelem fejlesztése főfeladatát képezi ma minden kormányának és államfőnek. A hadsereg, a tengerészet fejlesztése

tésére szánt milliók mind, mind csak a gazdasági érdekeket szolgálják. Németországban nagy a közszen- és vasepocha, Ausztria nagy vasutállamosítók tervét hordja méhében, nálunk is minden faktor tehetsége szerint a gazdasági élet szolgáltatába szegődött.

A mi piacunk az orosz bajok nélkül a legszerencsésebb helyzetnek örvendhetne. *Az aratás fényesen sikerült s az ország nagyon sok részében egy a minőség, mint a mennyiség dolgában. olyan, amint évtizedek óta nem volt. Ez egy olyan pozitívum, mellyel minden körülmények közt számolni kell. Ennek a ténynek kifejezésre kell jutnia s most már csak az a kérdés, hogy az aratásból meritett erőket a hiányok pótlására kell-e fordítanunk, avagy egy fellendülés tartalékát fogjuk-e képezhetni.*

Azt a csekély üzletkedvet, amellyel a tőzsde ez idő szerint bír, a félévi mérlegeredményekből meríti a spekuláció. Izzelítől már megkapta a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mérlegét, mely a jövővelmezőség 2 százalékkal való emelkedését mutatja. A többi mértékadó pénzügyintézetek félévi mérlege többé-kevésbé ugyanezt az eredményt fogja visszaadni. A nagy bankok mérlegei pedig azért bírnak fontossággal, mert az egész gazdasági életünket túkrözik vissza. A nagy bankok kezében van letéve ma még gyár-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRGYJA.

Átok.

Hűs nyárrejen szálló fuvallomban,

Futó csillag rezgő fénye lobbán.

S a hold ezüstös fényével,

A csillagok rezgésével,

Ólélkezünk szerelmesen!

Az éj lehunyta csillagos szemét.

Körölkünk néma csend és vak sötét.

Szavam könyezve hallgatád

Fejem mohón karollád ül,

S hozzám simultál edesen!

A szerelem tiszta, szent hevében,

Egymást gyengén, átkarolva szépen:

Megesküvünk szerelmesen,

Nem hagyjuk el egymást soha sem,

Hűek leszünk örökre majd!

Esküt szegél! Elhagytál hűtlenül!

Lelkedre zuzott szívem terhe ül,

Boldogtalan vagyok nagyon.

Átkom kísérjen útdon.

S ne légy boldog te sem!

Csányi József.

Üti élmények.

Az utolsó délelőtől művészi élvezetnek szántam. Van Innsbrucknak egy nevezetessége, amely az én szememben minden felett áll. A „Ferdinandeum”, a város muzeuma, a természetrajzi, néprajzi, szoborművészeti alkotásokon kívül magában foglalja Deffreggernek, a tiroli szabadságharc nagy festőművészeinek csodálatosan szép képeit. Ha másért nem, ezért a nyolc képet magaért szívesen megyek Tirol fővárosába.

A 18-ik század végén s a 19-ik század elején a derék tiroliak állandó harcot folytattak szabadságukért. Előbb a bajorok, aztán a franciák, Napoleon seregi tőrtek rájuk, hogy elrabolják szabadságukat, illetőleg, hogy elszakítsák őket Ausztriától. A tiroli nép jelszava: „Für Gott, Kaiser und Vaterland”, fegyverbe szóliotta a népet. Vezérük egy egyszerű parasztember, Hofer András volt, aki a kapával, kaszával felfegyverkezett parasztság élén 7-8 csatában verte vissza diadalmasan mind a bajorok, mind pedig a franciák előnyomulását, míg végre a hagyományos osztrák becsületesség és hála itt is kimutatta a foga kőhércs s az ellenség kezére került Hofer rútl magára hagyva, télenül nézte, mint lövik löbe az osztrák dynasztia egyik leghivebb és legöntelaladozabb támogatóját.

Természetes, hogy engem nem az osztrákért való lelkesedés ragadott el. Ezen rég tul vagyok én már. A tiroliak hazaszeretét bammultam, a mely érzelem szent és magasztos, akár a

római, akár a görög, akár a japán, vagy muszka, vagy akár a hontentotta szolgálat hozzá lélekemelő példát. Egyébiránt Deffregger nem csataképeket rajzolt. Az a vad tumultus, mikor az emberek egymásba gomolyodva pataként ontják a véruket, meglepő lehet, de korántsem bilincsel le annyira, mint azok a szelidebb jelenetek, a melyek a csatához közel, minden kardnál, ágyunál és pataként omló vérnél ékebben hirdetik a haza szeretetét. A Bem-Petőfi körképnl pl. sokkal maradandóbb behatást gyakorolt rám a rajongva lelkesedő Petőfi képe, Bem figyelő alakja, mint a csatajelenet, mely a híd-nál lefolyik.

Deffregger sem csatajeleneteket festett — mint mondám — hanem a csatára való készület fenséges jelenetét, vagy a diadalmasan hazatérő vitézek képét, a melyek mindennél ékebben beszélnek el a lelüket élető tomboló érzelmeket. Felségesek a csatát megelőző tanácskozások. Az egyik kép egy fegyverkovács műhelyében ábrázol egy ilyen jelenetet. Marcona, sötét alakok hallgatják a felhívást, a melyet a haza védői intéztek hozzájuk. Az öklük összeszorul, az ember belátja, hogy a hova ezek ütnek, ott nem nő többé fű, ott megszűnik az élet, még ha Napoleon parancsszava százszor hangzik is. Remek jelenet Speckbacher, az egyik vezér fiának megjelenése, a ki atyja tilalma ellenére nemzetörnek áll és felfegyverkezve, félve az atyai elutasítástól, de szemében egy ifjú hős harci elszántságával lép atyja elé. Legszébb azonban az a két jelenet, a mely a csatába induló s onnan visszatérő tiro-

Mai lapunk 4 oldal.

iparunk és kereskedelmünk és a bankok nyereség-egyenlegének jelentékeny részét ennél fogva az iparvállalatokból merített haszon képezi.

Az utóbbi időben a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank-részvények a félévi mérleg alapján jelentékenyen emelkedtek. De emelkedtek a Pesti Hazai Takarékpénztár, valamint az Első Magyar Általános Biztosító és a Pannonia Biztosító-részvények is. Ezek a papírok kívül állanak a napi spekuláció keretén és éppen azért árfolyamemelkedésük jelentősége is nagyobb. Az említett emelkedések a nemzeti vagyon gyarapodásának kétségtelen ki-fejezői. Csak mellesleg jegyezzük meg, hogy a Pesti Hazaiál tőkefelemelésről beszélnek, míg a Magyar Biztosító Intézetnek az amerikai biztosítási botrányok válnak előnyére. A közönség nagy része ugyanis felbontja a külföldi biztosítókkal kötött szerződéseket és a tekintélyre nézve sokkal nagyobb magyar biztosítókkal lép összeköttetésbe. A helyzet illusztrálására felemlítjük, hogy alig néhány nap alatt az Első Magyar Általános Biztosító-részvények 600 koronával, míg a Pannonia viszontbiztosító részvényei 350 koronával emelkedtek. Ujabbban a szokottnál élénkebb érdeklődés mutatkozik a közsébkönyv-vállalatok iránt az őszre kilátásba helyezett szénárak emelése alapján.

UJDONSÁGOK.

— **A szt. Ferencrendiek köréből.** A Szűz Máriáról nevezett szent Ferencrendi tartomány július 20-án következő választást tette: Rendfőnök: *Benedek Valérián*. Tartományi úrnök: *Ozoraí Izidor*. Tartományi tanácsnokokká: *Kudluka Gellért, Tokai Prusz, Horváth József és Olsórszki Mansvét*. A helybeli szerzetesház tagjai lettek: *Kudluka Gellért házifőnök, Janzsó Domonkó helyettes házifőnök, Székely Berárd és Benedek Paschalis*. Rendtagok: *Drescher Miklós, Krissán Kanut és Rehák Bernadin*.

liakat állítja élénk. Kapa, kasza, szögökkel kiver dorongok a kis csapat fegyverzeté, de a szemükben csillogó sötét elszántság mindennél beszédet sebben mondja el, hogy a hazaért győzni vagy meghalni tudnak csak. Az egész falu népe kiáll csodáljukra s bámulattal vegyes borzalommal tekintenek rájuk, mint a kiket legvalószínűbben utoljára láttak. Még a levegő is a haza veszedelméről beszél. Mindenki fél, mindenki borzong, ember, állat egyaránt, csak a nagykalapos, nehéz fegyverzetű trolloi paraszt szeméből olvassuk ki a halál megvetését. A ki kezét lábát bírja, az mind talpon van s szinte halljuk a dübörgő dobzókat, mely mellett a halál örvényébe mennek.

A másik jelenet a hazatérő győztes hőseket ábrázolja. A jól végzett kötelesség tudata, a becsületes büszkeség egyr. szt. masrészt a kitoró öröm, a melyet fokoz a havasi kurt lelket vidámitó nótája, mindez oly felsőgesen nyilatkozik meg a festő esetje által, hogy szinte hangokat hallunk, az életet látjuk mozogni a kép alakjaiban. Hát még az otthonmaradottak öröme, büszkesége, lelkesültsége. A roskadó öregek, az ifjú leányok üdvözlése, a gyerekserceg üdvölgzése, szinte hasonlíthatatlan mozzalmassá teszik ezt a képet. Minden alak egy egy bevégzett karakter, a kinek arcából szeméből egy egész érzelmevilágot olvassuk ki. Nincs fölösleges a képen semmi s a hány alakja van, az mind befejezett tökéletesség. Az ember látja, mint alkothat így egy művész az emberből félistent, mint taníthat a festő esetje hazafiságra köteteknél, minden lel-

— **Aratóünnep.** A régi magyaros, pátriárkális szellem megújulását látjuk abban a kedves ünnepségben, a mely vasárnap Sárszentmihályon Zichy Rafael gróf birtokán játszódtot le. Akkor, a mikor idegen, a magyar nép véréből, esztől, szívtől messze álló alakok, kétfalábú vigécek mindenütt elkövetnek, hogy a magyar föld után élő gazdát és munkásait egymás ellenségeivé tegyék, mikor mindent elkövetnek, hogy a becsületes munkával megkeresett kenyeret az elégedetlenség és gyűlölet szelleme keserítse meg, jól esik akkor látnunk, hogy a szeretet magasztos szelleme lebeg a munkaadó és munkás közli, hogy kezét kézbe téve, egymást megértve adnak hátat a magyarok Istenének, a ki ezer esztendő előtt nekünk adta a földet s az ő áldásával az idők végéig nekünk szánta azt.

A jól sikerült aratás végén hálaadó istentiszteletre gyűlt össze az aratót elvégzett munkáscsapat, összesen 120 pár arató. Istentisztelet után mindannyian a gróf kastélyhoz vonultak, a hol Zichy Rafael gróf és neje szül. Pallavicini Edina grófnő fogadtak őket. Kovács Ferenc első aratógazda átadta a buzakalából font pompás koszorút, majd szép beszédet intézett a grófhöz és nejehez, a melyet a gróf meghatótt szavakkal köszönt meg. Az Isten áldását látja — ugymond — a jól sikerült aratásban. Az édes anyaföld, a melynek keble mindannyunkat táplál, gazdagon fizette vissza azt a fáradságot, a melyet reatorítottak. Öröme ez s haszna is ugy a gazdának, mint a munkásnak. Aztán mely lelkesedéssel buzditotta a munkásokat a magyar haza igazi keresztény szeretetére, a melyben megújultak a megelegetes és igazi becsület ösvényeit. Kitartó, becsületes munkára serkentette az aratókat, mert ennek a nyomán áldas es ejel fakad mindannyiuk számára. A munkások, valamint az egybegyűltek nagy sokasága lelkes eljenzessel fogadta a szép szavakat, a mely után a sagtu ifjúságból alakult pompás zenekar rendezett es vidám muzsikaszó mellett indult el a tömeg Kende intéző lakasara, akihez szinten Kovács Ferenc arató-gazda intézett szép beszédet neki is atnyujtva egy szép, buzakalaszról font koszorút. Kende intéző a ki az iden az első aratásnál vitt reszi Zichy Rafael gróf birtokán, mely meghatóttasággal válaszolt a keresetlen szép szavakra. Delután 3 orakor a Pál majori pusztán népünnepely volt. Zichy Rafael gróf minden munkásnak egy új csutorát ajándékozot, természetesen tele órral, azuntul minden munkas két liter bort es két kilo húst kapot. A banda rendezettit s megkezdődött a tanc, a melyből az elstot Zichy Rafaelne grófnő táncolta Kovács Ferenc arató gazdával. Zichy Rafael gróf viszont az egyik marokszedő leányt Farkas Zsuzsát forgatta meg. Természetes, hogy ezután a bevezetés után általános lett a jókedv kesito dicsional ekesszólásban. Mondhatom, hogy nagyon irigylem Delfreggert a trolloiktól s végtelesszál sajnalom, hogy miért mnes nekünk, magyaroknak, hozzájuk hasonló művésznők, a ki a mi dicső szabadságharcunk felséges jelenetei alapján tanítana bennünket lelkesülni, elmhálni a hazaért. Mennyivel hatásabb foglalkozás volna, mint a szecessziós zöldségek tuatszámra való gyartása.

Ez a benyomás maradt utoljára a lelkemben. Ez nyomott el mindennél nagyobb erővel minden mas benyomást, a mely szivemben ott helyet kaphatott. Ha egyéb jó tulajdonságaert nem szerettem volna a trolloi népet, ez maga egyedül is elég lett volna, hogy tisztelettel vessem a lelkemben es mindig szeretettel emlekeztem ra. Deután vonatra ültem s egyfolytában 18 órai robogás után hazaertem.

Élményeim leírásával ismét a régi önzés került felül a lelkemben. Benne eltem újra mindabban, a mit láttam, sőt a leírás tovább tartott, mint az eredeti szemlelésem. Elveztem újra, gyönyörködtem, láttam, csodáltam es a mennyire a körülményeimhez képest lehetséges, boldog is voltam bennük, velük es általuk. Hogy az én élvezetem minden esetre nagyobb volt olvasóiménál, az mar egészen bizonyos. De hát ezért egész őszinteséggel: bocsánatot kérek.

Bilkei Ferenc.

s az aratók, valamint a környék intelligenciája táncra perdültek s a vidám jó kedv sokáig együtt tartotta a hangossá lett társaságot.

— **Főúrból szerzetes.** *Esterházy György* gróf oszlopi (Veszprémmegye) nagybirtokos nemes lépésre határozta el magát. Lemond a világról s minden javairól s szerzetbe vonul. Ez ügyben a szükséges lépéseket máris megtette. A mélyen vallásos főúr most 58 éves. Az életben sok megpróbáltatás érte. Ez év tavaszán ragadta el a halál virágkorában levő egyetlen fiát, György gróft, élete 21-ik évében. Érthető tehát, ha mélyen vallásos bánatos lelke így elhatározó nagy lépésben keres enyhülést es vigasztalást.

— **Husdrágaság a vidéken.** A husdrágaság kérdése nemcsak a fővárosban aktuális, hanem a vidéken is. A szerb határzár hatása már ott is érezhető, mert a budapesti mészárosok kénytelenek a vidékről nagyobb felhajtásokat eszközölni. A vidéki nagyobb városok husáraitól a következő statisztikát közölhetjük:

A város neve	Munkadus	Borpalus	Sortshus	Sertészár	1 pár csirke
	kilogrammonként				
Breznóbánya	1.20	1.36	1.34	1.68	2. —
Cegléd	1.28	1.50	1.44	1.60	2.40
Debrecen	1.20	1.20	1.36	—	1. —
	1.36	1.60	1.68	1.41	3. —
	1.40	1.60	1.40	1.92	1.20
	1.80	2. —	1.52	—	1.60
	2. —	—	—	—	—
Eger	1.36	1.60	1.44	1.60	1.20
	1.72	2. —	1.52	—	1.60
Észtergom	1.40	1.90	1.60	1.80	1.90
Gyula	1.28	1.40	1.64	1.90	0.80
	—	—	—	—	1.60
Gyulafehérvár	1.28	1.60	1.44	1.60	2.20
	3. —	1.40	1.60	1.80	2.60
Hódmezővásárhely	1.60	1.60	1.52	1.74	1.80
Igló	1.20	1.40	1.52	1.10	1.60
	1.52	1. —	1.44	1.76	1. —
Kassa	1.44	1.40	1.52	—	1.40
	1.56	2. —	1.84	—	2. —
Kolozs	1.36	1.80	1.60	1.80	1.60
Kolozsvár	1.20	1.52	1.44	1.76	1.60
	1.32	1.80	1.44	1.84	1.60
Komárom	1.04	1.40	1.28	1.44	1.20
	2.30	1.68	1.52	—	3. —
Miskolc	1.60	2.40	2. —	1.68	1.10
Nagyvárad	—	—	—	—	4. —
Pécs	1.30	1.60	1.44	1.52	1.90
Pozsony	1.52	1.60	1.60	1.60	1.80
	—	2.40	—	—	—
Székesfehérvár	1.44	2. —	1.36	1.40	1.20
	1.50	—	—	—	2. —
Ujvidék	1.20	1.20	1.40	1.48	1.40
	1.28	1.40	1.48	—	3. —
Zalaegerszeg	1.36	1.56	1.36	2. —	1.60
Zombor	1.12	1.40	1.28	1.60	1. —
	1.20	1.60	1.40	—	1.80
	1.28	—	—	—	—

— **Névváltoztatás.** Kiskoru Löwy Kornél, Aladár, György es Gizella dr. Löwy Károly ügyfél gyermekei vezetéknevüket „Láncos“-ra változtatták.

— **Tűz a Felsővárosban.** Vasárnap kevésel a déli harangszó előtt rémes harangkongás zavarta meg a felsőváros csendjét. A Vendel utcában Hegedűs György háza udvarán egy polyvakazal gyuladt ki. A lángok átcsapnak a szomszédos ház udvarára is es itt Pallag Mihálynak két zabosbükköny kazlát gyutották fel. Az erős szélben végveszély fenyegette az egész felsővárost es csakis a kivonult tűzoltóság erőyes munkájának köszönhető, hogy a tűz jó másfélórai munka után lokalizálva lett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Meghívó.** A székesfehérvári felső es vizivárosi olvasókör könyvtára javára, 1906. év augusztus hó 19-én saját kerthelyiségében (Vásártér 23. sz.) sorsjátékkal egybekötött tulipános táncestélyt rendez. Belépti-díj: személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. Kezdeté este 8 órakor. Egy sorsjegy ára 20 fillér. Minden második sorsjegy nyer.

— **Tulipán.** A hazafias tulipánmozgalom egy hullámveréséről kaptunk hírt Adonyból. A megyei tulipánmozgalom elnöke nagymélt. Zichy Nándorné grófné, alelnöke Huszár Dezsőné, akik az adonyi község és járás előkelő hölgyeinek közreműködésével eszközölték a jelvények terjesztését. A jelvényárusításban az alelnökön kívül részt vettek. Adonyban Gémesi Károlyné, Maertens Alfrédné, dr. Szily Jánosné, dr. Truskovszky Gyuláné, továbbá Hay Antalné Rácalmáson, Lukács Lászlóné Dunapentelén, Waigl Ilona Nagyparkán. — Befolyt összesen 492 kor. 12 fill. Felülfizetés történt dr. Truskovszky Gyuláné ivén 8 k., Hay Antalné ivén 24 k., Lukács Lászlóné ivén 15 korona.

— **Félnék a saját vallásuktól.** Kacagj világ! Vagy mégse. Kérdezd meg inkább, hogy lábukkal gondolkoznak és a fejükön járnak-e azok az emberek, akik a dunántúli református egyházkerület legutóbbi gyűlésén részt vettek. Ezek a nem tudom kicsodák keresztény létükre állást foglaltak a kereszténység ellen. Ilyen csoda is csak Magyarországon, illetőleg a magyarországi reformátusok között eschik meg. Az egyházkerületi gyűlésen szóba került Barkóczy nagy port felvert beszéde, Halász szemtelen interpellációja és Apponyi óvatos válasza. Barkóczy kívánna nem a katolikus, hanem a keresztény nevelést, Apponyi csak éppen hogy nem helytelenítette Barkóczy kívánását. S most — Uram, bocsáss meg nekik, mert nem tudták mit cselekszenek — a dunántúli egyházkerület állást foglal Apponyi klerikalis (értsd keresztény) törekvései ellen. Es ilyenek után csodálkoznak a reformátusok azon, ha hitűségüket nem veszi valaki komolyan. Lehet komolyan venni, mikor nyit gyűlésen állást foglalnak a kereszténység ellen? Ismételjük: Uram, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek. Nem tudják, hogy zsidó járom elé fogják önmagukat.

— **Kirándulás Balaton-Fonyód fürdőtelepre!** A székesfehérvári déli vasúti műhely munkásai 1906. augusztus hó 12-én, vasárnap, a műhelydalárda és zenekar közreműködésével, hangverseny, tánc, confetti-, szerpentin-csataival és tréfas tombolával egybekötött társas kirándulást rendeznek Balaton Fonyód fürdőtelepre, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a rendezőseg. Belépti díj személyenként 60 fillér. Hangverseny kezdete délután 6 órakor. Tánc kezdete este 8 órakor. Készletes műsor a hangversenyrol a helyszínen: tess kibocsátva. Este 9 órakor nagy tűzijáték a Balatonon. Izletes ételkről és italokról, valamint pontos kiszolgálásról Mayer Benedek vendéglős ur gondoskodik.

— **Gyujtogató villám.** A napokban hatalmas zivatar vonult el Hercegháza és a környékbeli puszták felett. A vihar alkalmával a villám Kakasd pusztán lecsapott egy szalmakazalba és azt felgyújtotta. A kár körülbelül 800 korona, melynek egy része a biztosítás révén megtérül.

— **Szerencsétlenül járt fucska.** Kálóczy Antal 3 éves fucskát ma délelőtt felsővároson egy ló megrugta. A rugás a gyermek bal lábafejét összeroncaltta. A mentők beszállították a Szent György kórházba.

— **Szökevény pékinas.** Rendőrségünk tegnap egy lerongyolodott 14 éves fiút fogott el, aki már napok óta koldult a városban. Kitért róla, hogy Gáspár Jánosnak hívják és mintegy két hónappal ezelőtt szökött meg Nyitráról, ahol pékinas volt. A szökevény fiut hazatoloncolják.

— **Ismeretlen lókötők.** Eddig ismeretlen lókötők elloptak gróf Wimpfen Siegfried Szénatelep pusztájáról egy 2 éves vadesert és egy 3 éves pej lovat. A tetteseket, akik valószínűleg kóbor cigányok voltak, keresi a csendőrség.

— **Tűzek a vidéken.** Julius 30-án gróf Wimpfen Siegfried Tárnokhoz tartozó Anasztázia pusztáján kigyuladt egy szalmakazal és teljesen leégett. A kár 1200 korona. A tűz valószínűleg gyujtogatásból keletkezett. — Móról egyszerre 3 tüzesetet jelentenek: Mórón folyó hó 1-én Szaller János háza gyuladt ki és lett a lángok martalékává. A kár 2410 korona. A megejtett

tűzvizsgálat megállapította, hogy a tűz gyermekeknek gyufával való játékából keletkezett. — Másnap d. u. 5 órakor újból megkondult a vészharang. Özv. Holzhauser Józsefné udvarán kigyuladt a házhöz épített fészter. Csupán a fészter egett le. Holzhauserné kára 300 korona. Nem volt biztosítva. — A harmadik tüzeset két nappal később történt. D. u. fél 4 órakor kigyuladt Eisenberger Mihálynak a háza és leégett. A kárt 1000 koronára becsülik, melynek egy része biztosítás révén megtérül. A tűz keletkezésének oka egyik esetben sem volt kipuhatolható.

Dr. Tompa fogorvos lakását és fogorvosi műtermét a Basa-utcából Kosuth-utca l. s. z. alá (Graf Zichy-ház) helyezte át.

— **Betörő asszony.** Tabajd községben f. hó 3-án virradóra kirabolták Mährer Adolfné szatocszületét még pedig olyképpen, hogy az üzlet utcai oldalfalát éjnek idején kiásták és az így támadt nyíláson hatoltak a helyiségbe. A tettes több mint 60 korona értékű holmit és pénzt vitt magával. A csendőrség megindította nyomozást, melynek során kint, hogy a tettes Szabó Julia tabajdi illetőségű rovit multu asszony volt, akitől az eltűnt dolgok legnagyobb részét megtalálták. Szabó Juliat letartóztatták.

— **Meglopott mezőőr.** Bognár József abai esősz a napokban, arra a kellemetlen meglepetésre tért vissza kunyhójába, hogy azt távollétében valaki teljesen kiürítette. Elloptak duplafedelű ezüstóráját, tajtpaját és egyéb értékebb holmiját. A károsult feljelentésére a csendőrség megindították a nyomozást, melynek során azután kiderült, hogy a tettes Csonka András nevű egyén volt, aki mint arató dolgozott Abán, de több rendbeli lopás elkövetése után megszökött. A tettest ezeitig nem sikerült kézrekeríteni.

— **A féltékeny férj boszúja.** Borzalmas büntényre ragadtatta a lélekenység ördöge Pap József Alsőszezentivánhoz tartozó Nekeress-pusztai lakost. Pap József, aki már idősebb ember a mult év nyarán nősült másodszor és egy éppen nem hozzávaló fiatal leányt tett feleségévé. A szemrevélt menyecskén nem egy legénynek akadott meg a szeme és a szept Pap Józsefné nem viselkedett hidegen udvarlóival szemben. Természetesen a dolog sehogysém tetszett az öreg férjnek és emiatt nem egyszer voltak féltékenységi jelenetek a hazatársak között. Az utóbbi időben Lenárt István kezdett udvarolgatni a menyecskének, aki a fiatal legényhez látszólag vonzódott is, úgy, hogy a pusztabeliek már szoros viszonyról sutogtak. A hír a férj fülébe is eljutott, aki elhatározta, hogy megbosszulja magát felesége udvarlóján. A napokban Lenárt István felkereste a szép menyecskét és kettesben sokáig elbeszélgettek. Így együttesen lepte meg őket Pap József, aki elvakult dühében ásóval támadt Lenárt Istvánra és a védekezni nem tudó legényt addig ütötte, míg az borzalmas sebekről boritva összeesett. A legény fején és vállán szenvedett olyan sérüléseket, hogy felépülése kétséges. A féltékeny férjet, aki ily borzalmas módon bánt el felesége udvarlójával, letartóztatták.

— **Tolvaj asszony.** Varga Józsefné szül. Biró Éva polgári lakosnő zsakokat lopott Fantus Samu ottani malmból. A tolvajt tetten érték és feljelentették a székesfehérvári kir. járásbírósnágnál.

— **Öngyilkosság.** Kellemetlen szenciációra értek a napokban Bodajk fürdőhely lakosai és fürdővendégei. A fürdőző kristálytársa vizének tükrén egy felöltözött terhülta uszált. A holt tetemet kihalászták és megállapították, hogy az illető Laerina Ambrus 46 éves móri szabósegéd. Laczina három nappal tetteinek elkövetése előtt tünt el hazulról és azóta a környéken bolyongott. A szerencsétlen ember valóságos rabja volt a szeszies italoknak, amennyire a javítás végett rábizott ruhákat is pénzze tette és elitta. Emiatt többen tettek ellene feljelentést. Valószínűleg a büntetésétől való félelem kergette a halálba.

Jó minőségű porkölt szalonna nagyobb mennyiségben kapható Lukácsy Antal Rákóczi-utcai fűszerkereskedésében.

— **Tűz Csákvárott.** Vasárnap augusztus 5 én a déli órákban Pap János udvarán tűz ütött ki, melynek áldozata lett egész évi fáradozásának gyümölcse, asztagban összerakott gabonája. Hogy a tűz tovább nem terjedt, a jól képzett csákvári tűzoltósnágnak köszönhető, a mely a nagy szél s a közeli könnyen meggyuladható épületek dacára kitűnő szakértelemmel látott a munkához s a tüzet eloltotta. A helyszínen megjelent a község nemeslelkű jötevője gróf Esterházy Mór közs. képviselő is. A tűz oka ismeretlen.

— **Aratógazda mint aratóvaj.** Kis Gy. Lajos 32 éves csákványi lakos, jelenleg aratógazda Tárnok pusztán, a napokban Móra jött, hogy aratótársai részére pálinkát és most Béa vásároljon. A délelőtti órákban betért Stern Béla óras üzletébe és alkudozás közben ellopott egy zsebórát. Felbátoritva a sikertől, d. u. újból elment Sternhez, aki időközben észrevette az óra hiányát. Érthető szíveséggel fogadta tehát a jövevényt és több órát rakott eléje, de most már jobban ügyelt a vevő kezére. Kiss ez alkalommal két órát vágott zsebre és távozni akart, de Stern utját állta és csendőrökért küldött. Ezek megmotozták Kiss urat és megtalálták nála a 3 lopott órát. Az esetnek folytatása lesz a móri járásbírósnágnál.

Vér a tarlón. Zichyujfaturól írják lapunknak: Gulyás Ferenc és Németh Ferenc ottani aratók összeveszték. Szó szót követett, a dolognak pedig az lett a vége, hogy Gulyás kapával támadt Németh Ferencre és összevagdalta. Németh sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Gulyás Ferencet feljelentették a helybeli kir. ügyészségnél.

Jégszekerények nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.

A socialdemokratia gátjai.

Írta: CÖBÖLJÁRÁSI.

(Vége.)

Mi katolikusok szintén szocialisták vagyunk, de keresztény szocialisták. Kell is, hogy azok legyenek; kell, hogy megértjük a népek sóhajait, melyek súlyos helyzetében elröppennek ajkairól; kell, hogy kikeresstük panaszukból az igazságot, hogy számára azután orvosságot szerezhessünk. A panaszokat az uradalmak birtokosai felé kell iránytanunk és orvosságot is ott kell keresnünk. Hogy sikerülhet — nincs példa nélkül.

Hogy a socialdemokratia a cselédséget meg ne tudja fertőztetni, megyénkben — tudtommal — már a Dréher-uradalmak és a nádas-ladányi uradalom javított cselédsége anyagi helyzetén. Legujjabbban a nemesen gondolkozó Wimpfen Siegfried gróf ercsii uradalmának összes kerületeiben folyó év július elsejétől megjavította cselédjeinek a fizetését, mely ezelőtt 60—80 esztendővel egészen más életviszonyok között lett megállapítva. Az uradalom évről-évre intenzívebb gazdálkodásnak áldásos színtere. — Czukorrépa termelés, az állományok ezrekre való felszaporítása, a mezei vasutnak megépítése stb. sok és nehéz munkát rótt a cselédségre. Azonkívül a cselédség helyzetét nyomasztóvá tette ama körülmény, hogy konvenció-eleségét csak olcsó árban értékesítheti, a lisztet pedig drága pénzen kell vennie, mert ha örölet, akkor ott is megcsalják úgy minőségben, mint mennyiségben; a barna pedig hullik évről-évre.

Hogy tehát a jótékonyágáról mindenütt ismeretes gróf a socialdemokratia terjedésének gátat vessen — hábar arra készség a cselédségben még nem mutatkozik — már jó előre iparkodott annak gátul szolgálói; de a gróf

család nemes intencióit sok tekintetben ismervén, több mint bizonyos, hogy ezáltal sietett a keresztény socializmus nemes ideáinak a megvalósítására, mert maga a tett megnyilvánulásában ennek a bélyegét hordja magán. A socialdemokrácia illetén való megrendszabályozása a legboldogítóbb gondolatnak mondható Jobb előre gátat építeni a biztos árvíz ellen, mint azt bevárni. Aki ismeri a socialdemokraták elveit, melyeket dióhéjban cikkem elején rövidesen összefoglaltam, az siet a veszély meggátolására. Bárcsak minél rövidebb idő alatt több uradalomból is jönne hír a szocialdemokrácia illetén való meggátolásáról.

Mint hogy sokaknak irányításul szolgálhat, mennyiben történt javítás az ercsi uradalmi cselédség béreinek emelésében, lekölöm azoknak egyes adatait. Közlöm pedig atáblázatot a kezemben levő hivatalos adatok szerint, minden kommentár nélkül. Az adatok maguk beszélnek! (A zárjelben levő számok a régi fizetés összegét jelzik.)

I. Ostoros.

Kézpénzben	60 korona (48)
Buza	1 mm. (0.78 mm.)
Rozs	4 mm. (4.20 mm.)
Árpa	1 mm. (0.64 mm.)
Só	12 kg. (12 kg.)
Kukoricaföld	600 □ öl (600 □ öl)

II. Kisbérés.

Kézpénzben	100 korona (60)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (5.60 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (16 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Kukoricaföld	800 □ öl (800 □ öl)
Anyatehén	1 drb. (1 drb.)
Növendék sertés	1 drb. (1 drb.)

III. Bérés.

Kézpénzben	100 kor. (60 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Anyatehén	1 drb. (1 drb.)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendék sertés	2 drb. (2 drb.)

IV. Koecis.

Kézpénzben	100 kor. (64 kor.)
Buza	4 mm. (3.96 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (1.28 mm.)
Só	2 kg. (16 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)
Anyatehéntartás	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

V. Elsőosztályú juhász és kanász.

Kézpénzben	80 kor. (80 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (7 mm.)
Árpa	4 mm. (1.92 mm.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)
Anyatehén	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

A másodosztályú juhások ugyanazon bért kapják, de nincs tehéntartásuk.

VI. Juhász-bojtár.

Kézpénz	60 kor.
Buza	2 mm.
Rozs	6 mm.
Árpa	2 mm.
Só	12 kg.
Kukoricaföld	600 □ öl

Anyasertés	1 drb.
Növendéksertés	1 drb.

VII. Szűrőpásztor és éjjeli őr.

Kézpénzben	80 kor. (60 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (7 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (16 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Kukoricaföld	1200 □ öl (800 □ öl)
Tehéntartás	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

VIII. Csász és magtáros.

Kézpénzben	180 kor. (120 kor.)
Buza	2 mm. (3.96 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)
Anyatehén	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

A sinatelepi eskös és a konventios könyveszek szintén ezen bért kapják.

IX. Öregbérés és hajlú.

Kézpénzben I. osztályú	300 kor. (240)
" II	260 kor. (160)
" III	220 kor.
Buza	6 mm. (6 mm.)
Rozs	8 mm. (8 mm.)
Árpa	4 mm. (4 mm.)
Ujbor	2 HL. (2 HL.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Kert	60 □ öl (60 □ öl)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)
Tehéntartás	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

Öregbérések és számadógazdák a III-ik osztályba sorolandók.

X. Tehéncs-gazda.

Kézpénzben	200 kor. (160 kor.)
Buza	8 mm. (9.36 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	8 mm. (6.40 mm.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Tej	730 liter (730 liter)
Kert	200 □ öl (200 □ öl)
Kukoricaföld	2400 □ öl (1800 □ öl)
Anyasertés	3 drb. (3 drb.)
Növendéksertés	3 drb. (3 drb.)

XI. Csirás.

Kézpénzben	140 kor. (80 kor.)
Buza	4 mm. (4 mm.)
Rozs	8 mm. (8 mm.)
Árpa	4 mm. (4 mm.)
Só	20 kg. (16 kg.)
Tej	365 liter (365 liter)
Kert	40 □ öl
Kukoricaföld	200 □ öl (1200 □ öl)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

XII. Első osztályú vincellér.

Rácszentpéterinek kézpénzben	500 kor.
Ercsiinek	300 "
Buza	6 mm.
Rozs	8 mm.
Árpa	4 mm.
Ujbor	1 hektoliter
Só	20 kg.
Kert	100 □ öl
Kukoricaföld	1200 □ öl
Anyatehén	1 drb.
Anyasertés	2 drb.
Növendéksertés	2 drb.

NB! Az ercsi vincellér tehéntartása 60 koronában váltatik meg.

XIII. Második osztályú vincellér.

Kézpénzben	100 kor. (60 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Ujbor	1 HL.
Só	20 kg. (20 kg.)

Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Tehéntartás	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)

XIV. Szeszfőzdei munkás (pálinkások).

Kézpénzben	100 kor. (60 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Kukoricaföld	800 □ öl (800 □ öl)
Anyasertés	1 drb. (1 drb.)
Növendéksertés	1 drb. (1 drb.)

XV. Szeszfőzdei fűtő.

Kézpénzben	120 kor. (80 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Kert	40 □ öl (40 □ öl)
Tehéntartás	1 drb. (1 drb.)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

XVI. Göbölös.

Kézpénzben	100 kor. (60 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (20 kg.)
Kert	1200 □ öl (1200 □ öl)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

XVII. Bognár.

Kézpénzben	200 kor. (160 kor.)
Buza	4 mm. (3.12 mm.)
Rozs	8 mm. (8.40 mm.)
Árpa	4 mm. (2.56 mm.)
Só	20 kg. (24 kg.)
Kert	100 □ öl (100 □ öl)
Kukoricaföld	1200 □ öl (1200 □ öl)
Tehéntartás	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

XVIII. Göböljárású kovács (nem vizsgázott).

Kézpénzben	300 kor. (240 kor.)
Buza	4 mm. (4.68 mm.)
Rozs	12 mm. (11.20 mm.)
Árpa	4 mm. (3.80 mm.)
Só	20 kg. (28 kg.)
Kert	100 □ öl (100 □ öl)
Kukoricaföld	1600 □ öl (1 hold)
Tehéntartás	1 drb. (1 drb.)
Anyasertés	2 drb. (2 drb.)
Növendéksertés	2 drb. (2 drb.)

XIX. Vizsgázott gépészek.

Kézpénzben	600 kor.
Buza	4 mm.
Rozs	8 mm.
Árpa	4 mm.
Kert	100 □ öl.
Kukoricaföld	1200 □ öl.
Tehéntartás	1 drb.
Anyasertés	1 drb.
Növendéksertés	2 drb.

A Csákerényi gazdaságban három darab számfelletti jókarban levő 16 soros Universal Drill sorvetőgép, egy darab szelelő rosta és egy darab konkoly választó rosta jutányos áron eladó.